

**KATHOLIEK HOGER
INSTITUUT VOOR
OPVOEDKUNDE** vzw

Dr. F. De Hovre

Sint-Jozefstraat 10, 9041 Oostakker

www.dhosgent.be

INFORMATIEBROCHURE

DHOS GENT
KATHOLIEK HOGER INSTITUUT VOOR OPVOEDKUNDE (KHIVO)

home programma uurrooster documenten cursussen nieuwsbrieven contact stel een vraag inschrijven

KHIVO?

Het Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde Dr. F. De Hovre (KHIVO) organiseert voor leerkrachten uit het lager- en kleuteronderwijs, maar ook uit andere onderwijsniveaus een door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkende opleiding van 120 contacturen.

Berichten:

- eerste les op 5 sep uur
- infosessie op 2 sep nieuwe cursisten

KHIVO!

Meesterschap

Cursussen die gericht zijn op de leergebieden in het basisonderwijs. Hedendaagse didactiek en onderwijsvernieuwing staan hier centraal.

2017/2018

Ondernemingsnummer 472217675
Erkend door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming – instellingsnummer 941

INHOUD

Woord vooraf	3
Doelstelling	4
Overzicht van de volledige cyclus	6
<u>Module 1: Samen school maken</u>	
Historische pedagogiek	10
Filosofie	11
De eigentijdse kleuterschool	12
Ouders als partners	13
Leerkrachten en leerlingen als partners	14
Integrale jeugdhulp	15
Schoolwetgeving	16
Schoolmanagement en kwaliteitszorg in het onderwijs	17
Schoolbeleid.....	18
<u>Module 2: Omgaan met diversiteit</u>	
Filosofie	20
Historische pedagogiek	21
Krachtige leeromgeving	22
Ontwikkeling in verscheidenheid.....	23
Frans als tweede taal.....	24
Bewegingsopvoeding	25
Schoolwetgeving (A).....	26
Schoolwetgeving (B).....	27
Schoolmanagement en kwaliteitszorg in het onderwijs.....	28
Schoolbeleid.....	29
Praktische informatie	30
Start van het academiejaar	30
Lesplaats	30
Inschrijvingsgeld	30
Opleidingscheques	30
LESSENROOSTERS	31
Inschrijvingen	33
Liggingplan	34
Inschrijvingsstrook	35

Woord vooraf

Het Katholiek Hoger Instituut voor Opvoedkunde Dr. Frans De Hovre (KHIVO) biedt al gedurende meer dan 90 jaar een belangrijke specifieke vervolmaking voor leraren uit het basisonderwijs. Voor sommigen is het een aanzet tot verdere stappen in hun beroepsloopbaan als beleidsondersteuner, directeur, nascholer, pedagogisch begeleider of onderwijsinspecteur. Voor anderen is het een unieke kans tot vorming en verdieping als leraar.

Met de DHOS-opleiding beoogt het KHIVO bij de cursisten hun beroepscompetenties in de basisschool te optimaliseren en hun persoonlijke talenten te ontwikkelen.

Het vormingsaanbod van de integrale drie jaren opleiding is uitgewerkt in zes halfjaarlijkse modules rondom specifieke thema's. Elke module bestaat uit leergebiedgerichte cursussen, fundamenteel vormende vakken en leerinhouden die te maken hebben met het beleid van een basisschool. Het modulethema geeft richting aan zijn inhoud: de vakinhoud van de diverse vakken wordt geselecteerd met het oog op het centrale thema.

Elke module besluit met een persoonlijk geïntegreerde evaluatie (PGE). Dit betekent dat de cursist in een werkstuk zijn/haar leerwinst verheldert en beschrijft hoe leerinhouden in de praktijk toegepast werden en op welke domeinen de professionele expertise hierbij toegevoegd is. Deze vorm van evalueren wordt toegelicht op pag. 30.

Het academiejaar 2017-2018 omvat de modules 'Samen school maken' en 'Omgaan met diversiteit'. Op dinsdagavond 3 oktober 2017 en donderdagavond 29 maart 2018 is er – in samenwerking met COV en Covla - een Open Lezing, waarop we naast de cursisten ook oud-cursisten en externen van harte uitnodigen.

Organisatorisch:

- De cursussen worden gegeven op zaterdagvoormiddagen van 8.45 uur tot 12.20 uur.
- Je kan in elke module starten en men kan voor elk vak afzonderlijk inschrijven.
- Per module verzamelt de cursist 15 studiepunten. Na 60 studiepunten geeft dit recht op het Getuigschrift Hogere Opvoedkundige Studiën. Na 90 studiepunten verwerft de cursist het Diploma Hogere Opvoedkundige Studiën. Het verzamelen van 60 of 90 studiepunten moet in maximaal zes jaar gebeuren.
- Het academiejaar 2017-2018 start op zaterdag 9 september 2017 en eindigt op zaterdag 26 mei 2018.
- Op woensdag 6 september 2017 is er om 15 uur in 'Campus De Toren' te Oostakker een infosessie voor alle nieuw ingeschrevenen en geïnteresseerden voor het academiejaar 2017-2018.

Tenslotte verwijzen we graag naar onze website www.dhosgent.be, waar alle informatie over de opleiding kan vinden.

Met vriendelijke groeten

Eric Van Laere
voorzitter

Hein Van Renterghem
rector

Doelstelling

Het Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde Dr. F. De Hovre (KHIVO) organiseert voor leerkrachten uit het lager- en kleuteronderwijs, maar ook uit andere onderwijsniveaus een door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkende opleiding.

In cursussen die op leergebieden uit het basisonderwijs gericht zijn, komt de didactiek sterk aan bod. Evenzeer wordt een fundamentele vorming beoogd door lessen in o.m. psychologie, historische pedagogiek en filosofie. Tenslotte is er ook sterke aandacht voor vorming in verband met het beleid van een basisschool.

Pijler 1: **VISIE en VORMING**

Inzicht onderwijs en opvoeding en wat daarin leeft en evolueert: Je krijgt zicht in de fundamentele van historische pedagogiek en filosofie zodat je je een visie vormt op wat er leeft in onderwijs en opvoeding, hoe dit groeide en evolueert.

Pijler 2: **Professionele vervolmaking: MEESTERSCHAP**

Een handreiking om vernieuwing in te voeren in de klas en in de basisschool: Je kunt hedendaagse pedagogisch verantwoorde antwoorden geven in de eigen onderwijsomgeving en die ook verantwoorden. Je kan ook collega's meenemen in vernieuwingen en op die manier bijkomende dynamiek in de school brengen.

Pijler 3: **LEIDERSCHAP en BELEID**

Inzicht in het **beleid** van een basisschool: Je leert nadenken over het nemen van pedagogische (mede)verantwoordelijkheid binnen je school en/of de scholengemeenschap en je ontwikkelt een visie op beleid voeren.

De meerwaarde voor jezelf:

- Vorming en verdieping als leerkracht.
- Een degelijke voorbereiding voor wie een andere verantwoordelijke onderwijsfunctie ambieert: adviseur, inspecteur, nascholer, beleidsondersteuner, (intern) pedagogisch begeleider, zorgcoördinator, taakleraar, ICT-coördinator, mentor,...
- Een aanbeveling om directeur te worden.
- Meer welbevinden en een grotere betrokkenheid als lid van het schoolteam.

Weddesupplement: Wie in een wervingsambt fungeert (leraar KO, LO of SO, ICT-coördinator, Zorgcoördinator,...), verwerft met het Getuigschrift een maandelijks vergoeding van € 40,58 en € 54,10 met het Diploma. Wie evenwel in een bevorderingsambt start (directeur, inspecteur, adviseur) verkrijgt geen weddesupplement.

De docenten

De docenten zijn beroepsactief in het vakgebied waarover ze les geven: pedagogische begeleiders, onderwijsinspecteurs, pedagogen, filosofen, CLB-medewerkers,...

Ze staan borg voor een actuele kijk op de behandelde leerstof.

- **Walter Andries** was schooldirecteur, vervolgens medewerker aan de Vlaamse Onderwijsraad en werd daarna onderwijsinspecteur. Als ere-onderwijsinspecteur blijft hij de onderwijswetgeving op de voet volgen en niet in het minst de kansen die daarin aan scholen geboden worden om hun onderwijsproject te realiseren.

- **Karl Baert**, master in de Pedagogische Wetenschappen en master in het Onderwijsmanagement is onderwijsinspecteur. Hij doceert aan dit instituut ook de cursus Toegepaste Gedragspsychologie. Karl Baert publiceerde als (mede)auteur diverse werken over leer- ontwikkelings- en gedragsstoornissen bij kinderen en jongeren. Hij schreef samen met Professor A. Desoete (UGent) het succesvolle boek: *'Ik hoor er ook bij', Hoe omgaan met ontwikkelings- en gedragsstoornissen bij kinderen en jongeren? (Die Keure,update 2015) en het boek '625 onderwijsbegrippen'. Beide uitgegeven bij Die Keure, Brugge.*
- **Ward De Boe** is master in de psychologie en de pedagogische wetenschappen. Hij is opleidingshoofd en hoofdlector pedagogische wetenschappen aan Hogeschool Odisee, voor de opleiding Bachelor Lager Onderwijs. In zijn onderwijs ligt de nadruk op onderwijssystemen, fundamentele en historische pedagogiek, de band tussen onderwijs en maatschappij en gezinspedagogiek. Naast deze professionele activiteit is hij bestuurder van VZW INIGO, Ignatiaanse Scholen Aalst en lid van de campusraad van Vrije School Herdersem (Aalst), begaan met het pedagogisch en didactisch beleid van de scholengroep. Hij is tevens voorzitter van Studio Globo, een NGO actief in de sector van de ontwikkelingseducatie.
- **Christine De Medts** was achtereenvolgens lector bewegingsopvoeding aan de lerarenopleidingen in de normaalschool Sancta Maria in Ronse en de Arteveldehogeschool Gent. Als pedagogisch adviseur was zij de vertrouwde begeleider voor bewegingsopvoeding in het lager- en het kleuteronderwijs. Zij was voorzitter van de leerplancommissie bewegingsopvoeding waarbinnen zij de leerplanvernieuwing mee gestalte gaf. Zij was praktijkassistent aan het HILO van de U.Gent.
- **Henk De Reviere** was zes jaar schooldirecteur en behartigde nadien de begeleiding voor Gelijke Onderwijskansen voor het katholiek basisonderwijs in het bisdom Gent. Vanuit deze functie werd hij ook lid van de diocesane werkgroep "Armoede en Onderwijs". Hij is zijn twaalfde jaar als pedagogisch begeleider gestart. Nu begeleidt hij als pedagogisch adviseur de katholieke basisscholen van de regio Knesselare – Aalter – Nevele – Deinze – Sint-Martens-Latem – De Pinte – Zulte – Gavere – Nazareth – Kruishoutem – Zingem. Hij tevens lid van de raad van bestuur van het KHIVO.
- **Danny De Smet** was schooldirecteur en is momenteel coördinerende directeur van de scholengemeenschap Katholiek scholengemeenschap Rhode-Schelde (basisscholen van Wetteren en Oosterzele). Hij is tevens provinciaal voorzitter van COV Oost-Vlaanderen.
- **Erik Meganck** is doctor in de filosofie en studeerde verder theologie, psychologie en pedagogie. Hij is verbonden aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van KU Leuven en aan het Internationaal Instituut Kanunnik Triest van de Broeders van Liefde. Hij publiceert voornamelijk over hedendaagse Franse godsdienstfilosofie en metafysicakritiek.
Hij publiceerde onder meer 'Verhalen halen. Een zoveelste aanzet tot een hermeneutiek van de christelijke identiteit' in *Tijdschrift voor Theologie* 55 (2015) 2, 59 – 77
- **Kathleen Pisman** was verschillende jaren zelf actief in het kleuteronderwijs. Zij werkt nu als schoolbegeleider voor de katholieke basisscholen in de regio Meetjesland.
- **Veerle Schoors** werkt sedert 1998 als psycholoog in VCLB Deinze. Sedert 5 jaar is ze full- time coördinator, waarin ze een halftijdse directiefunctie combineert met de rol van kwaliteitscoördinator en diensthoofd. Ze specialiseerde zich doorheen de jaren in deontologische vraagstukken, CLB-wetgeving en integrale jeugdhulp.
- **Marijke Van Bogaert** is coördinator administratie bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Marijke werkte mee aan Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen. Ze studeerde Germaanse talen en filosofie aan de KU Leuven.

- **Eric Van Laere** is master in de opleidings- en onderwijswetenschappen. Hij was pedagogische adviseur en hoofdbegeleider basisonderwijs van het bisdom Gent en van 2010 tot 2016 onderwijsinspecteur. Hij is voorzitter van de KHIVO-Raad van Bestuur.
- **Greet Van Mello** is pedagogisch begeleider bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen waar ze de pedagogische begeleiding voor Frans en vreemde talen in het basisonderwijs coördineert. Zij is penhouder van het leerplan Frans en werkte mee aan praktijkboeken rond talensensibilisering en taalinitiatie en formeel taalonderwijs Frans. Ze werkt ook mee aan het nieuwe leerplanconcept Zin in leren! Zin in leven!
- **Els Vanvolsem** kwam in september 2012, na een loopbaan in de culturele sector in 2012 het team van VCOV versterken. Haar takenpakket bestaat uit de coaching van ouders, oudewerkingen en schoolteams in de regio Antwerpen, netwerking, externe relaties en de coördinatie van overkoepelende projecten.
- **Saar Decoutere** (collega van Els Vanvolsem) startte na haar studies in Sociaal Cultureel Werk en in in Europees Sociaal Beleid in 2004 bij VCOV. Tijdens haar VCOV-carrière volgde ze een bijkomende opleiding in oplossingsgericht coachen aan het Korzybski Instituut in Brugge. Vooral de sociale contacten en de diversiteit spreken haar aan in haar werk. Ze zit graag rond de tafel met enthousiaste ouders om samen de ouderwerking vorm te geven. Ouders in ouder-en schoolraden coachen en begeleiden, samen met ouders en schoolteams bouwen aan een oudervriendelijke school waar alle leerlingen zich thuis voelen is haar passie.
- **Hein Van Renterghem** is master in de godsdienstwetenschappen. Hij was achtereenvolgens leraar, docent aan de Kaho Sint-Lieven, lerarenopleiding en inspecteur-adviseur r.k.-godsdienst. Nu is hij coördinerend inspecteur-adviseur r.k.-godsdienst voor het basis- en het secundair onderwijs in Vlaanderen. Hij is lid van de raad van bestuur van het KHIVO en rector. In de DHOS-opleiding verzorgt hij bij elke module een introductiesessie bij het modulethema.

Overzicht van de volledige cyclus

2017-2018

1ste module Samen school maken	Uren	2de module Omggaan met diversiteit	Uren
VISIE en VORMING	15		14
Inleiding module-thema	2	Inleiding module-thema	2
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Filosofie	6	Filosofie	6
Reflectie – begeleiding bij de PGE	1	Reflectie – begeleiding bij de PGE	1
MEESTERSCHAP	30		30
Eigentijdse kleuterschool	10	Krachtige leeromgeving	12
Ouders als partner	6	Ontwikkeling in DIVERSITEIT	6
Leerkrachten en leerlingen als partners	6	Frans als tweede taal (BaO)	6
Integrale jeugdhulp	4	Bewegings-opvoeding (BaO)	6
Open lezing:	4		
LEIDERSCHAP en BELEID	15		15
		Open lezing: superdiversiteit	3
Schoolwetgeving	4	Schoolwetgeving	4
Schoolmanagement & Kwaliteitszorg	5	Schoolmanagement & Kwaliteitszorg	4
Schoolbeleid	6	Schoolbeleid	4

2018 - 2019

3de module Identiteit in ontwikkeling	Uren	4de module Brede zorg	Uren
VISIE en VORMING	20		14
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Filosofie	8	Filosofie	8
Fundamenten van het schooleigen opvoedingsconcept	6		
MEESTERSCHAP	20		20
Godsdienst (BaO)	8	Orthodidactiek	8
Wereldoriëntatie Optie: - Lager Onderwijs . - Kleuteronderwijs .	8	Wiskunde (BaO)	8
Open lezing: "Onderwijs in ontwikkeling"	4	Open lezing	4
LEIDERSCHAP en BELEID	20		26
Innovatiestrategieën	8	Breed zorgbeleid	10
Pedagogisch beleid	8	Schoolmanagement & Kwaliteitszorg	4
Schoolwetgeving	4	Schoolwetgeving	4
		Financieel beleid	8

2019 - 2020

5de module School en samenleving	uren	6de module School en cultuur	uren
VISIE en VORMING	15	VISIE en VORMING	15
introductie MODULE-THEMA	2	Introductie MODULE-THEMA	2
Actuele opvoeding- en onderwijsanalyse	6	Filosofie	6
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Reflectie- Begeleiding bij de PGE	1	Reflectie- Begeleiding bij de PGE	1
MEESTERSCHAP	30	MEESTERSCHAP	30
Wero:Techniek	6	Muzische opvoeding/vorming - algemene visie - praktijk (BaO)	10
Leren leren	6	Relationele vorming/sociale vaardigheden	6
Toegepaste psychologie: gedragspsychologie	8		
ICT	6	Nederlands	10
Open lezing (avond)	4	Cultureel aanbod: museum	4
LEIDERSCHAP en BELEID	15	LEIDERSCHAP en BELEID	15
Schoolwetgeving	4	Schoolwetgeving	4
Schoolmanagement	5	Schoolmanagement	5
Schoolbeleid	6	Schoolbeleid	6

Basiscompetenties (lerarenopleiding)	Generieke competenties (opleiding Hogere Opvoedkundige Studiën)
De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen	Krachtige leeromgeving leren ontwerpen
De leraar als opvoeder	Positief en stimulerend opvoedingsklimaat realiseren
De leraar als onderzoeker	(zelf)kritische zin ten overstaan van de eigen werkervaring ontwikkelen
de leraar als lid van een schoolteam	(zelf)kritische zin ten overstaan van de eigen schoolorganisatie ontwikkelen
De leraar als innovator (1)	Leiding leren geven: gangmaken voor innovaties in de eigen school
De leraar als inhoudelijk expert	Inzichten leren kennen over actuele onderwijsinnovaties
De leraar als lid van de onderwijsgemeenschap	Leren over het beleidsvoerend vermogen van de eigen school
De leraar als innovator (2)	Eigen coachingsvaardigheden ervaren bij het introduceren en collegiaal gangmaken van onderwijsinnovaties
De leraar als cultuurparticipant	De mogelijkheden die een museum en diverse cultuurparticipanten binnen onderwijscontext bieden, leren kennen en ervaren.
<i>De leraar als organisator</i>	Inzicht verwerven in de samenwerkingskansen en –modaliteiten die binnen de onderwijscontext spelen of bepalend zijn bij het organiseren van diverse activiteiten of innovaties.
<i>De leraar als partner van de ouders of verzorgers</i>	Module samen school maken en omgaan met diversiteit: inzicht verwerven in de samenwerkings- en opbouw kansen met diverse partners uit het onderwijslandschap en uit de onmiddellijke wereld omheen de school.
<i>De leraar als partner van externen</i>	Inzicht verwerven in de verwachtingen die de overheid en andere onderwijsparticipanten aan scholen stellen en hoe de school met deze externen een partnerschap kan vinden en uitbouwen.

MODULE 1

SAMEN SCHOOL MAKEN

Begindatum: 9 september 2017

Einddatum: 16 december 2017

Lessenrooster: p. 31

Ons onderwijs is de voorbije decennia, onder invloed van een snel veranderende maatschappij en gewijzigde noden en behoeften, sterk geëvolueerd. Dit resulteerde in het feit dat een school niet enkel een plaats is waar onderwijs verstrekt wordt, maar er tegelijk aandacht is voor maatschappelijke evoluties. Het is het beste bewijs dat scholen geïntegreerd deel uitmaken van die veranderende maatschappij.

Deze maatschappelijke context betekent meteen ook dat de leerkrachten en de directeur van een school niet individueel hun professionele rol spelen maar SAMEN DE SCHOOL MAKEN, leren van elkaar, samen het gezamenlijk schoolproject realiseren en zien hoe dat in de wereld waarvan de school deel uitmaakt het beste kan verlopen.

VISIE EN VORMING

SAMEN SCHOOL MAKEN	
Historische pedagogiek	
Docent: Dhr. Ward De Boe	6 contacturen

Situering

Deze sessies belichten enkele iconen uit de geschiedenis van opvoeding en onderwijs. De keuze valt op figuren wiens werk een stimulerende bijdrage kan leveren om de thematiek van de module 'samen school maken' verder te verdiepen.

Doelstellingen

- Het pedagogisch denken van Peter Petersen en Celestin Freinet kunnen situeren in een culturele, maatschappelijke en historische context.
- Uitgangspunten van hun visie op opvoeden en onderwijzen kunnen onderscheiden.
- Kunnen duiden hoe deze visie in school en klas wordt geconcretiseerd.
- Het werk en het ideeëngoed van Petersen en Freinet kritisch kunnen benaderen.
- Het persoonlijk professioneel denken over 'samen school maken' verantwoord verrijken a.d.h.v. een confrontatie met het werk van Peter Petersen en Celestin Freinet.

Inhoud

De pedagogen Peter Petersen en Celestin Freinet ontwikkelden een heel persoonlijke visie op onderwijs die tot op vandaag wordt beleefd in diverse methodescholen.

Petersen concipieert het Jenaplan als een sterk gemeenschapsgericht onderwijsproject, geworteld in de Duitse traditie. Freinet ontwikkelt al doende in Zuid-Frankrijk l'Ecole Moderne, een participatief onderwijsproject dat ontegensprekelijk een progressief ideeëngoed en een dito maatschappijanalyse ademt.

We situeren het ideeëngoed van beide pedagogen in hun context en tonen aan welke principes aan de basis van hun onderwijsdenken liggen. We belichten de wijze waarop dit concreet gestalte heeft gekregen in de werking van school en klas. De dimensie 'samen school maken' wordt hierbij grondig belicht. We ronden af met een kritische analyse en een dialoog over de inspirerende kracht voor actueel onderwijs.

Didactische werkvormen

De leerinhoud wordt verklarend gepresenteerd en met beeldmateriaal geïllustreerd. Er zijn aanzetten tot kritische reflectie voorzien. Dialoog laat toe de inspirerende kracht van deze onderwijsideeën te bespreken.

SAMEN SCHOOL MAKEN

Filosofie

Docent: de heer Erik Meganck

6 contacturen

Situering

Filosofie vraagt naar datgene dat buiten het bereik van de specifieke wetenschappen valt. Dat is tegenwoordig al heel problematisch. Voor Aristoteles vraagt de filosofie naar het Zijn als dusdanig, maar daar komt ge vandaag niet ver meer mee. Toch doen we hier een poging om achter de (mens)wetenschap te peilen naar betekenissen van het 'samen school maken'.

Doelstellingen

De student moet zich na de cursus kunnen bewegen in een betekenisruimte die niet volledig wordt bepaald door de gangbare theorieën en modellen, er zelfs enigszins afstandelijk tegenover kunnen staan.

Inhoud

In deze module worden de drie termen uit de titel, 'samen', 'school' en 'maken' filosofisch benaderd.

- Samen. Wat maakt een hoopje mensen tot een 'samen'? Bestaan er bindende factoren die los van elk 'samen' gelden en, zo ja, welke zijn dat en waar halen ze hun legitimiteit? De school wordt gemaakt (zie onder) door een intern (leerlingen, personeel, ...) en een extern (ouders, lokale partners, overheid, ...) samen.
- School. Wat is een school en wat onderscheidt de school van andere vormen van 'instelling'? Wat doen pedagogie en didactiek precies? Hoe autonoom is een school en waarin bestaat haar samenwerking (zie boven) met andere instellingen en partners?
- Maken. Maken wij de school of maakt de school ons? Waar schuilt de verleiding om dit maken te herleiden tot management?

Didactische werkvormen

In hoofdzaak hoorcolleges met interactieve discussies.

MEESTERSCHAP

SAMEN SCHOOL MAKEN

De eigentijdse kleuterschool

Docent: mevr. Kathleen Pisman

8 contacturen + 2u. geleide observatie

Situering

Kleuteronderwijs anno 2017: Nieuwe visies in de ontwikkelingspsychologie en de doorbraak van het ervaringsgericht onderwijs zorgden ervoor dat we ons bewust worden van het belang van goed kleuteronderwijs. Deze gedachte wordt nog versterkt door de invoering van de decretale ontwikkelingsdoelen, de leerplannen met daarin de specifieke vermelding van doelen voor kleuteronderwijs.

Doelstellingen

- Een visie brengen op goed kleuteronderwijs anno 2017.
- De visie op goed kleuteronderwijs toetsen aan de eigen gedachten en ervaringen.
- Door allerlei werkvormen een aanzet geven om meer inzicht te krijgen in de organisatie en het belang van hedendaags kleuteronderwijs.
- Tijdens de contacturen leren van elkaars inzichten en ervaringen.
- De eigenheid van goed kleuteronderwijs ervaren tijdens het bezoek aan een kleuterschool.

Inhoud

Volgende inhouden komen uitgebreid of beperkter aan bod. Er wordt gewerkt met de vragen van de studenten.

- Korte historische schets van kleuteronderwijs
- Ontwikkelingsdoelen – leerplannen – ZILL kader
- Ontwikkelingskansen bieden voor de totale persoon van het kind
- Eigen ontwikkelingswijze van jonge kinderen
- Werken met belangstellingscentra
- Stilstaan bij de praktische realisatie van goed kleuteronderwijs
 - Wat is goed kleuteronderwijs?
 - Wat zijn ervarings situaties? Hoe creëren we ervarings situaties?
 - Belang van drie facetten; een rijk klasmilieu, een rijk activiteiten aanbod, een rijke begeleiding.
 - Belang van reflecteren.
 - Wat doen we met zorgvragen? KVS?

Didactische werkvormen

Een variatie aan werkvormen komt aan bod: gespreksgroepen, groepswork partnerwerk, hoekenwerk, gebruik van presentatietechnieken, bezoek aan de kleuterschool, voordrachtsvorm.

SAMEN SCHOOL MAKEN

Werken aan een oudervriendelijke school

Docenten: Els Vanvolsem en Saar Decoutere van VCOV | 6 contacturen

Situering

De betrokkenheid van ouders bij de school heeft een positieve invloed op de schoolse ontwikkeling van kinderen (Smit e.a., 2007). Als ouders en school elkaar erkennen en waarderen, ontstaat er een dialoog die perspectief biedt voor de leerling: ouders en school worden partners in het opvoedings- en onderwijsproces. Waar een school contact legt met ouders, groeit er een vertrouwensband. Een laagdrempelige school zal de contacten met ouders niet alleen zien toenemen, er kan zelfs een ouderwerking uit ontstaan. Naast praktische hulp, brengt een ouderwerking de standpunten van ouders naar voor in de besluitvorming rond belangrijke thema's voor hen en voor het schoolteam. Omgekeerd kan de ouderwerking een enorm hulp zijn in de vertaling van veranderingsprocessen op een school. Een gedragen beleid heeft immers meer kans op slagen.

Doelstellingen

- informeren over het participatiedecreet: dat de krijtlijnen van participatie uitzet.
- overtuigen van het belang en de meerwaarde van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie op school door het voorstellen van succesvolle praktijkvoorbeelden en door het aanreiken van instrumenten om dit waar te maken.
- onderscheid tussen het school- en het ouderperspectief, in een educatief partnerschap.
- laten kennismaken met de mogelijkheden om de zeer diverse oudergroep op school te betrekken en te laten participeren.
- met concrete tips, oefeningen en praktijkvoorbeelden leren hoe het schoolteam en de ouders samen bouwen aan een oudervriendelijke school. Hoe kan men het schoolbeleid, de communicatie met en het onthaal van ouders op school oudervriendelijk maken.
- aan de hand van oplossingsgerichte oefeningen brainstormen over mogelijkheden om ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie op uw (toekomstige) school vorm te geven.

Inhoud

1. Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie (E. Vanvolsem en S. Decoutere)

- het participatiehuis
- formele en informele participatie
- onderwijsondersteunend gedrag stimuleren

2. Alle ouders betrekken bij de school (E. Vanvolsem)

- onthaal- en taalbeleid
- moeilijk bereikbare ouders en diversiteit op school
- ledenwerving en representativiteit

3. Werken aan een **oudervriendelijke school** (S. Decoutere)

- wat is een oudervriendelijke school?
- focus op communicatie ouders-school
- focus op kansarmoede en schoolkosten

Didactische werkvormen

Elk lesdeel omvat interactieve werkvormen en een informatieve presentatie opgebouwd uit onderzoeksgegevens, stellingen, praktijkvoorbeelden en aanbevelingen voor schoolteams. We hanteren een oplossingsgerichte methodiek, door samen met de studenten te kijken wat goed werkt op hun school en hoe we deze successen kunnen uitbreiden en bestendigen.

SAMEN SCHOOL MAKEN

Leerkrachten & leerlingen als partners

Docent: Dhr. Ward De Boe

6 contacturen

Situering

Het partnerschap tussen leerkrachten en leerlingen is een facet van de 'dialogeschool' en is zeker gevoelig aan spanningen tussen identiteit en diversiteit, tussen samenwerking en conflict, tussen transpiratie en inspiratie, tussen leren en stagneren... In deze cursus ligt het accent op enkele psychopedagogische inzichten en agogische processen en strategieën die het partnerschap tussen leerlingen en hun leerkrachten op school kleuren en beïnvloeden.

Doelstellingen

De doelstelling van deze cursus is bijgevolg: de onderlinge relatie tussen leerkrachten en leerlingen op school kunnen analyseren en optimaliseren.

Inhoud

- Een uitdieping en analyse van de professionele ervaring en beleving i.v.m. het partnerschap tussen leerkracht en leerling.
 - We doen dit a.d.h.v. een reflectiemethodiek, gekoppeld aan de 'Atlas van de belevingswereld'.
- Een confrontatie van leerpunten uit deze ervaringsanalyse met actuele inzichten i.v.m. het kindbeeld en de pedagogische relatie.
 - We doen dit a.d.h.v. de inzichten die o.m. door pedagoog en kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen worden gepresenteerd in zijn publicatie 'Het kind van onze dromen'.
- We onderzoeken de psychologische factoren die een rol spelen in een dynamisch en veranderingsgericht partnerschap tussen leerkracht en leerling.
 - We staan stil bij autonomie, competentie en verbondenheid als determinanten van motivatie. De inzichten vanuit de zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, Vansteenkiste e.a.) wijzen ons de weg.
- We gaan in op de implicaties voor de leerkracht: welke stijl speelt goed in op de motivatie van de leerling en is dus geschikt om dynamiek te creëren in het partnerschap tussen leerkracht en leerling? We gaan na hoe een leerkracht vanuit zijn partnerschap met de leerling kan werken aan autonomieondersteuning, competentieverhoging en verbondenheid i.f.v. de groei, de ontwikkeling en het leren van een kind.

Didactische werkvormen

Een afwisseling van diverse werk- en organisatievormen: doceren, groeps- en partnerwerk, discussiemomenten, kijk-, observatie- en doeopdrachten,...

SAMEN SCHOOL MAKEN

De rol van CLB en de link met integrale jeugdhulp– een getuigenis

Docent: Mevr. Veerle Schoors

4 contacturen

Situering

Ons onderwijs is de voorbije decennia, onder invloed van een snel veranderende maatschappij en gewijzigde noden en behoeften, sterk geëvolueerd. Dit resulteerde in het feit dat een school niet enkel een plaats is waar onderwijs verstrekt wordt, maar er tegelijk aandacht is voor maatschappelijke evoluties. Het is het beste bewijs dat scholen geïntegreerd deel uitmaken van die veranderende maatschappij.

Leerkrachten, zorgcoördinatoren, directies en CLB worden elke dag opnieuw geconfronteerd met kinderen die nood hebben aan bijkomende ondersteuning, zodat ook zij een optimaal leertraject kunnen afleggen. Het leren en het welbevinden van kinderen is in deze dan ook onlosmakelijk verbonden. Vaak zien we dat ook externe hulpverlening daar een rol krijgt. Thuisbegeleiding, geestelijke gezondheidszorg, revalidatiecentra, Vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK), ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) enz....

De school staat dus niet alleen in de zorg voor leerlingen.

In deze cursus wil ik toelichten hoe wij als CLB-er vragen naar externe hulp onthalen, onderzoeken en eventueel doorverwijzen. Ik ga dieper in op de relatie tussen de verschillende actoren. Specifiek rond het omgaan met verontrusting licht ik toe hoe we hier in ons CLB mee omgaan.

Doelen

- Algemeen beeld van hoe de jeugdhulp in Vlaanderen is georganiseerd.
- Kennis over de manier waarop school en CLB samenwerken binnen het zorgcontinuüm.
- Kennis van de rol en positie van onderwijs (school en CLB) ten opzichte van de jeugdhulp.
- Zicht op moeilijkheden en uitdagingen op gebied van deontologie (beroepsgeheim, maatschappelijke noodzaak....)

Inhoud

- De jeugdhulp in Vlaanderen: wie doet wat en hoe?
- School, CLB en hulpverlening: een zorgcontinuüm met blijvende verantwoordelijkheid en opdrachten voor elke partner.
- Getuigenis : Leidraad verontrusting van VCLB Deinze
- Ambtsgeheim versus beroepsgeheim.
- Informatie-uitwisseling over en met leerlingen en ouders: spelregels.

Didactische werkvormen

Er wordt gewerkt met een powerpoint, die beschikbaar is voor alle deelnemers. Via interactieve werkvormen, discussies en groepsbesprekingen worden prangende vragen en onduidelijkheden op tafel gelegd.

Er is mogelijkheid tot een casusbespreking op vraag van de deelnemers.

LEIDERSCHAP EN BELEID

SAMEN SCHOOL MAKEN

Schoolwetgeving

Docent: de heer Walter Andries

4 contacturen

Situering

Vlaanderen is een kleine regio met een grote schoolbevolking. Zo financiert en subsidieert de Vlaamse Gemeenschap onder meer het kleuteronderwijs en het lager onderwijs. Niettegenstaande de Vlaamse scholen een grote autonomie hebben gekregen, dienen zij zich wel te conformeren aan de regelgeving van de subsidiërende overheid. Die regelgeving bestaat uit een uitgebreid aantal teksten die onderwerp kunnen zijn van interpretatie en studie binnen deze cursus.

Doelstellingen

- Een beter inzicht krijgen in de hiërarchie van de regelgeving: wetten, decreten, besluiten en omzendbrieven.
- Kritisch kunnen omgaan met het spanningsveld dat soms aanwezig is tussen de initiatieven van de subsidiërende overheid en de autonomie van de school/het schoolbestuur/de scholengemeenschap.
- Op elektronische wijze vlot en gericht leren werken met de databank van de Vlaamse onderwijswetgeving: edulex en de A-Z-lijst.
- Relaties kunnen leggen tussen verschillende teksten uit de regelgeving, waarbij evenwel bepaalde aspecten op elkaar kunnen betrokken zijn.
- Vanuit de KHIVO-modules op thematische wijze relaties leggen met de onderwijswetgeving en daarbij de relevante documenten uit de regelgeving kunnen opzoeken en hanteren, naar aanleiding van gestelde probleemstellingen/situaties.

Inhoud

- Aan het begin van de cursus krijgen de cursisten een uitgebreid overzicht van de onderwijswetgeving in het Vlaamse basisonderwijs.
- Aansluitend bij de KHIVO-modules wordt op thematische wijze verder ingegaan op concrete elementen uit de regelgeving.
- Er worden voortdurend raakpunten gezocht met de eigen, concrete onderwijspraktijk van de cursisten.
- In deze module zien we hoe mensen samen school kunnen maken en hoe de subsidiërende overheid haar regelgeving daarop instelt. Tal van wettelijke termen en begrippen zijn aan de orde: opvoedingsproject/pedagogisch project, schoolreglement, schoolwerkplan, informatie bij inschrijving, rechten en plichten van ouders, overleg en participatie, schoolveranderen, controle op de afwezigheid van leerlingen, schorsen en uitsluiten, bewaartermijn leerlinggebonden documenten, nascholing, (problematische) afwezigheden, aan- en afwezigheid van kleuters ...

Didactische werkvormen

- De leerstof kan interactief worden aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie. De leerstofelementen staan vermeld in de cursus en/of hand-outs kunnen ter beschikking worden gesteld.
- In kleine groepen leren de cursisten op elektronische wijze werken met edulex en de A-Z-lijst, de databank van de Vlaamse onderwijswetgeving. Er worden probleemstellingen en situaties aangeboden, die door de cursisten worden opgezocht en uitgewerkt. Naderhand kan gezamenlijk gereflecteerd worden over de gevonden oplossingen.

SAMEN SCHOOL MAKEN

Schoolmanagement en kwaliteitszorg in het onderwijs

Docent: de heer Eric Van Laere

5 contacturen

Situering

Kwaliteitszorg is uit het onderwijs niet meer weg te denken. De overheid biedt scholen immers een vrij grote autonomie om deze kwaliteitszorg op te nemen en uit te werken. Dit brengt mee dat **schoolmanagement** steeds belangrijker wordt. Daarom nemen we 'Schoolmanagement en kwaliteitszorg' als doorgaande lijn doorheen de zes modules van de KHIVO-opleiding en linken beide aspecten aan elk modulethema.

Binnen deze module gaan we in op de structuur als bindend element bij 'Samen school maken'. Het tot stand brengen van samenhang in de school is een van de meest wezenlijke opgaven om kwaliteit te halen.

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in de ideeën over taakdifferentiatie, afstemming en integratie in een school.
- Verschillende modellen en methoden inzake structuur en effectiviteit begrijpen en inzien hoe, wanneer en waarom ze toegepast kunnen worden

Inhoud

- Principes in verband met structuur en 'Samen school maken'
- Voorbeelden van schoolstructuur en structuurniveau's in 'Samen school maken'
- Samen school maken: effectiviteit en kwaliteit

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie. De leerstofelementen staan vermeld in de cursus.

Presentaties worden via de website www.dhosgent.be ter beschikking gesteld.

Er wordt verwezen naar relevante en recente literatuur.

SAMEN SCHOOL MAKEN

Schoolbeleid

Docent: de heer Danny De Smet

6 contacturen

Inhoud

- Een krachtige leeromgeving vanuit een positieve mindset
- Positieve betrokkenheid en verbondenheid als draagvlak van goed samenwerken in de klas en op school.
- De professionele leergemeenschap

Doelstellingen

Kennen en inzien:

- Kenmerken van een positieve mindsetcultuur kennen.
- Inzien dat een positieve betrokkenheid en verbondenheid een positief effect heeft op de samenwerking zowel op klas- als op schoolniveau
- De uitgangspunten en de voorwaarden van een professionele leergemeenschap kennen.

Kunnen en doen:

- Werkvormen kunnen toepassen in de praktijk.
- De leeromgeving krachtiger maken door de kenmerken van een positieve mindsetcultuur effectief toe te passen.
- Parallellen ontdekken tussen de aanpak op klasniveau en het beleid op schoolniveau.

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een powerpointpresentatie. Hand-outs worden ter beschikking gesteld. Bijkomende informatiebronnen worden aangereikt voor verdere verdieping.

MODULE 2

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Begindatum: 13 januari 2018

Einddatum: 26 mei 2018

Lessenrooster: p. 32

Nieuwe tijden, nieuwe leerlingen, nieuwe media...plaatsen ons voor nieuwe uitdagingen. De visie op onderwijzen en leren die hierop een antwoord biedt kreeg de naam "Effectief leren in een krachtige leeromgeving", een sociaal-constructivistische aanpak. Met een krachtig leeromgeving bedoelen we een leeromgeving die actief, constructief, cumulatief, betekenisvol, zelfregulerend, doelgericht, contextgebonden, interactief en coöperatief en individueel verschillend is. Vooral dit laatste kenmerk, de grote DIVERSITEIT tussen leerlingen maakt dat scholen en leerkrachten elke dag voor de uitdaging staan om leerlingen alle kansen te geven voor een optimale ontwikkeling.

VISIE EN VORMING

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Filosofie

Docent: Mvr. Marijke Van Bogaert

6 contacturen

Situering

We leven in een heel diverse samenleving. Omgaan met verscheidenheid is niet altijd eenvoudig en leidt regelmatig tot gepolariseerde discussies. Er lijken maar twee keuzes: of identiteit of openheid voor verscheidenheid. Is er ook een derde optie denkbaar? Eén waarbij identiteit en openheid elkaar niet uitsluiten?

Doelstelling

De cursus filosofie stimuleert de studenten tot een kritisch nadenken over wat wij als mens al te vaak evident vinden. Filosofie verruimt onze blik op de werkelijkheid en beantwoordt bovendien aan een fundamenteel menselijk verlangen: een denkend bestaan te leiden.

Inhoud

We staan stil bij 'diversiteit' aan de hand van enkele concrete casussen. Wat leren zij ons over de ander? We verkennen de filosofie van Levinas en zijn radicale denken over de Ander. Ten slotte ontdekken we hoe het project van de katholieke dialogeschool ons helpt om onze identiteit vorm te geven, precies door het verschil ter sprake te brengen.

Didactische werkvormen

In hoofdzaak hoorcolleges met interactieve discussies.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Historische pedagogiek

Docent: Dhr. Ward De Boe

6 contacturen

Situering

Deze sessies belichten enkele iconen uit de geschiedenis van opvoeding en onderwijs. De keuze valt op figuren wiens werk een stimulerende bijdrage kan leveren om de diversiteitsthematiek in het kader van onderwijs verder te verdiepen.

Doelstelling

- Het pedagogisch denken van Helen Parkhurst en Kees Boeke kunnen situeren in een culturele, maatschappelijke en historische context.
- Uitgangspunten van hun visie op opvoeden en onderwijzen kunnen onderscheiden.
- Kunnen duiden hoe deze visie in school en klas wordt geconcretiseerd.
- Het werk en het ideeëngoed van Parkhurst en Boeke kritisch kunnen benaderen.
- Het persoonlijk professioneel denken over 'omgaan met diversiteit' verantwoord verrijken a.d.h.v. een confrontatie met het werk van Helen Parkhurst en Kees Boeke.

Inhoud en uitgangspunten

De pedagogen Helen Parkhurst en Kees Boeke ontwikkelden een persoonlijke onderwijsvisie en -praktijk die tot op vandaag wordt beleefd in respectievelijk Daltonscholen en de Werkplaats Kindergemeenschap in het Nederlandse Bilthoven.

Parkhurst concipieert het Daltonplan vanuit praktische noodzaak als een sterk differentiërend takengestuurd onderwijsproject, gericht op zelfstandig werk. Boeke ontwikkelt in het Nederlandse Bilthoven de Werkplaats Kindergemeenschap, een participatief onderwijsproject dat steunt op gelijkwaardigheid en onderling respect en dat een pacifistisch ideaal koesterde.

We situeren het ideeëngoed van beide pedagogen in hun context en tonen aan welke principes aan de basis van hun onderwijsdenken liggen. We belichten de wijze waarop dit concreet gestalte heeft gekregen in de werking van school en klas. De dimensie 'omgaan met diversiteit' wordt hierbij grondig belicht. We ronden af met een kritische analyse en een dialoog over de inspirerende kracht voor actueel onderwijs.

Didactische werkvormen

De leerinhoud wordt verklarend gepresenteerd en met beeldmateriaal geïllustreerd. Er zijn aanzetten tot kritische reflectie voorzien. Dialoog oefeningen laten toe de inspirerende kracht van deze onderwijsideeën te bespreken.

MEESTERSCHAP

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Krachtige leeromgeving

Docent: de heer Henk De Reviere

12 contacturen

Situering

Inderdaad, elke leerling is verschillend. Elk kind is uniek. We maken kennis met het model van de meervoudige intelligentie (= MI). De theorie is al in 1983 door de Amerikaanse hoogleraar Howard Gardner gepubliceerd, maar pas sinds het begin van de jaren negentig in onderwijsland doorgedrongen

Het eerste motief om dit concept in het onderwijs te gaan toepassen, is de groeiende behoefte om meer rekening te houden met verschillen tussen leerlingen. Die hebben niet alleen te maken met ras, geslacht, sociale of familiale achtergrond, religie, huidskleur, cultuur, taal, rijkdom, overtuiging enz. maar ook met intellectuele vermogens van kinderen. Leerlingen zijn knap op acht verschillende manieren. Het model van de MI maakt het omgaan met verschillen hanteerbaar. Een tweede motief om met deze theorie in zee te gaan, is de groeiende behoefte van velen om een beter evenwicht te vinden tussen het aanbod van leerinhouden en de juiste impulsen voor de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen. Het derde motief ligt in de weliswaar beperkte, maar toch aanwezige mogelijkheid om bij leerlingen zwakke intelligenties te versterken.

Doelstellingen

- Kennis maken met technieken die kunnen ingezet worden om leerlingen effectiever te laten leren in een krachtige leeromgeving.
- Inzicht krijgen in de opvattingen van H. Gardner over het begrip MI en de wijze waarop dit voor het onderwijs werkt.
- Een basiskennis hebben van de acht intelligenties en hun kenmerken.
- De acht intelligenties kunnen opsporen en herkennen bij leerlingen en zichzelf
- Inzicht krijgen in de drie visies van MI en hier voorbeelden kunnen van geven.
- Kennis maken met enkele didactische structuren
- Zicht krijgen op toepassing van MI in de eigen klas/ op de eigen school.
- Inzien hoe men statusverschillen kan verkleinen in groepen van leerlingen.
- Inzien dat strategieën vanuit het MI – concept ingezet kunnen worden voor zorg-leerlingen.

Inhoud

- Sessie 1: Elke leerling kampioen? Wat werkt in de klas?
- Sessie 2: Leerlingen zijn knap op verschillende manieren!
- Sessie 3: Wat moeten we met die meervoudige intelligentie?
- Sessie 4: Matchen en stretchen met meervoudige intelligentie!
- Sessie 5: Meervoudig intelligent werken aan statusverschillen!

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van PPT-presentatie. Hand-outs worden ter beschikking gesteld. Iedere cursist ontvangt een cd-rom met de PPT – presentaties, bijkomend materiaal en informatiebronnen voor verdere verdieping. In de cursus worden zo veel mogelijk alle intellectuele vermogens van de deelnemers aangesproken

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Ontwikkeling in verscheidenheid

Docent: de heer Karl Baert

6 contacturen

Situering

Psychologie is geen geïsoleerde wetenschap. Ze bestudeert het kind in zijn ontwikkeling vanuit een diversiteit van benaderingen waardoor ook de diversiteit in de ontwikkeling aan bod komt. Zo neemt de betekenis van deelwetenschappen binnen de psychologie voortdurend toe. In deze cursus vertrekken we vanuit de ontwikkelingspsychologie om het omgaan met verscheidenheid op school beter te kunnen begrijpen en te begeleiden.

We gaan op zoek naar de meerwaarde van actuele inzichten die ons als onderwijskundige kunnen helpen in onze professionele benadering van het kind.

Doelen

- Inzicht verwerven van hoe de ontwikkelingspsychologie in al zijn aspecten ons kan helpen in de omgang met de ontwikkeling van kinderen in al zijn verscheidenheid op school.

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel komen volgende onderwerpen aan bod:

- Algemene inleiding tot het domein van de ontwikkelingspsychologie.
- Klassieke en hedendaagse theorieën in de ontwikkelingspsychologie.
- Fysieke ontwikkeling van kinderen.
- Cognitieve ontwikkeling van kinderen.
- Emotionele ontwikkeling van kinderen.
- Sociale ontwikkeling van kinderen.

Didactische werkvormen

- De lesstructuur, belangrijke concepten en gegevens worden door middel van een ppt-presentatie geprojecteerd. Cursisten ontvangen deze slides bij iedere les alsook interessante artikels.
- Aan de hand van vele casussen en korte filmfragmenten gaan de cursisten op zoek naar mogelijke oplossingen.
- Als didactische werkvormen hanteren we het onderwijsleergesprek, discussie, werken in kleine groepjes, coöperatieve werkvormen en zelfstandig werk.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Frans als tweede taal

Docent: Mevr. Greet Van Mello

6 contacturen

Situering

De huidige wereld met zijn toenemende internationale contacten en de uitbreidende mogelijkheden om te communiceren via nieuwe media zorgen ervoor dat het steeds belangrijker wordt om meerdere talen te kunnen begrijpen en te gebruiken. Het basisonderwijs heeft een belangrijke rol in het realiseren van het levenslang leren van talen. Op jonge leeftijd ontwikkelen kinderen gemakkelijk een positieve attitude tegenover andere talen en andere culturen, een attitude die ook de basis vormt voor het latere leren van talen.

In deze cursus denken we na over goed taalonderwijs Frans vanuit het leerplan Zin in leren! Zin in leven! We gaan dieper in op een kwaliteitsvolle didactische aanpak van het taalonderwijs Frans.

Doelen

- Inzicht krijgen in het vreemde taalverwervingsproces van kinderen.
- Inzicht krijgen in de krachtlijnen van goed taalonderwijs Frans.
- Handvatten aanreiken voor een kwaliteitsvolle didactische aanpak van taalinitiatie.
- Handvatten aanreiken voor een kwaliteitsvolle didactische aanpak van de communicatieve vaardigheden met bijzondere aandacht voor de mondelinge vaardigheden.
- Kennismaken met technieken en werkvormen om mondelinge en schriftelijke vaardigheden te evalueren.

Inhoud

- Kinderen verwerven hun moedertaal op een spontane, natuurlijke manier. Het verwerven van een schoolse vreemde taal verloopt niet op dezelfde wijze. Waarmee kunnen we rekening houden om dit proces optimaal te ondersteunen?
- De krachtlijnen van goed taalonderwijs Frans: Wat hebben leerlingen nodig om te groeien tot taalgebruikers?
- De visie en didactische aanpak van taalinitiatie aan de hand van praktijkvoorbeelden.
- Doelgericht werken aan de communicatieve vaardigheden vanuit betekenisvolle situaties.
- Doelgericht evalueren van Frans.

Didactische werkvormen

Interactieve sessie met ondersteuning van concrete voorbeelden en een powerpointpresentatie. De hand-outs en/of syllabus worden ter beschikking gesteld.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Bewegingsopvoeding

Docent: mevr. Christine De Medts

6 contacturen

Situering

Goede bewegingsopvoeding sluit aan bij:

- De verwachtingen van de jongeren (de les bewegingsopvoeding moet plezierig zijn, binnen een goed sociaal klimaat, én er moet iets geleerd worden)
- De verwachtingen van de maatschappij (groeien in zelfstandigheid en zelfsturing, alsook aanbieden van initiatie in bewegings- en sportcultuur in het kader van een gezondheidsbeleid)
- De verwachtingen van de leerkracht als deskundige (leerlingen voldoende ondersteunen in hun ontwikkeling zodat ze zelfverantwoordelijk, bevredigend en duurzaam blijven deelnemen aan bewegingsactiviteiten).

Vanuit een visie op goed onderwijs wil elke school werken aan goede bewegingsopvoeding voor elke kleuter, voor elk kind in de lagere school.

Ieder van ons weet dat elk kind uniek is.

Hoe kunnen we binnen de lessen bewegingsopvoeding best rekening houden met verschillen tussen leerlingen?

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in de actuele visie op bewegingsopvoeding.
- Weten hoe een kwaliteitsvol bewegingsbeleid kan worden uitgewerkt op een basisschool. Denken we hierbij bvb aan bewegingsintegratie, aan een goede speelplaatswerking...
- Zicht krijgen op de mogelijkheden van motoriek binnen een goed zorgbeleid.
- Via praktijk aanvoelen hoe de motivatie voor 'bewegen' kan verhoogd worden met aandacht voor 'autonomie', 'competentie' en 'verbondenheid'.

Inhoud

- Bewegingsopvoeding als domein van de basisvorming: visie/ doelen/ ...
- Een degelijk en samenhangend onderwijsaanbod: ontwikkelingsgericht, denken in lijnen (planning)
- Aanbevelingen voor een hedendaagse didactische en methodische aanpak van goed bewegingsonderwijs: hoe jongeren blijvend motiveren?
- Werken aan de ontplooiing van elk kind vanuit een brede zorg: motorische invalshoek
- Praktijk: motiverende werk- en organisatievormen met concrete ondersteunende materialen.

Didactische werkvormen

De inhoud wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie, videomateriaal... Hand-outs worden ter beschikking gesteld.

Er worden geregeld praktijkmomenten ingelast.

LEIDERSCHAP EN BELEID

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Schoolwetgeving

Docent: de heer Walter Andries	4 contacturen
--------------------------------	---------------

Situering

De Vlaamse Gemeenschap financiert en subsidieert onder meer het kleuteronderwijs en het lager onderwijs. Niettegenstaande de Vlaamse scholen een grote autonomie hebben, dienen zij zich wel te conformeren aan de regelgeving van de subsidiërende overheid. Die regelgeving bestaat uit een uitgebreid aantal teksten die onderwerp zijn van interpretatie en studie binnen deze cursus.

Doelstellingen

- Een beter inzicht krijgen in de hiërarchie van de regelgeving: wetten, decreten, besluiten en omzendbrieven.
- Kritisch kunnen omgaan met het spanningsveld tussen de initiatieven van de subsidiërende overheid en de autonomie van de school/het schoolbestuur/de scholengemeenschap.
- Op elektronische wijze vlot en gericht leren werken met de databank van de Vlaamse onderwijswetgeving: edulex en de A-Z-lijst.
- Relaties kunnen leggen tussen verschillende teksten uit de regelgeving, waarbij evenwel bepaalde aspecten op elkaar kunnen betrokken zijn.
- Vanuit de KHIVO-modules op thematische wijze relaties leggen met de onderwijswetgeving en daarbij de relevante documenten uit de regelgeving kunnen opzoeken en hanteren, naar aanleiding van gestelde probleemstellingen/situaties.

Inhoud

- Aan het begin van de cursus krijgen de cursisten een uitgebreid overzicht van de onderwijswetgeving in het Vlaamse basisonderwijs.
- Aansluitend bij de KHIVO-modules wordt op thematische wijze verder ingegaan op concrete elementen uit de regelgeving.
- Er worden voortdurend raakpunten gezocht met de eigen, concrete onderwijspraktijk van de cursisten.
- In deze module bekijken we hoe in scholen omgegaan wordt met DIVERSITEIT en hoe de subsidiërende overheid haar regelgeving daarop instelt. Tal van wettelijke termen en begrippen zijn aan de orde: **soorten personeel, opdracht personeel = prestatieregeling, reffectatie en wedertewerkstelling, functiebeschrijving en evaluatie, beroepsprofiel leraar, organisatie van het schooljaar ...**

Didactische werkvormen

- De leerstof kan interactief worden aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie. De leerstofelementen staan vermeld in de cursus en/of hand-outs kunnen ter beschikking worden gesteld.
- In kleine groepen leren de cursisten op elektronische wijze werken met edulex en de A-Z-lijst, de databank van de Vlaamse onderwijswetgeving. Er worden probleemstellingen en situaties aangeboden, die door de cursisten worden opgezocht en uitgewerkt. Naderhand kan gezamenlijk gereflecteerd worden over de gevonden oplossingen.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Schoolwetgeving

Docent: de heer Karl Baert

2 contacturen

Situering

Dagelijks gebeuren er ongeveer 500 ongevallen op school met leerlingen. Ongeveer 10% daarvan moet in een ziekenhuis worden opgenomen voor verdere verzorging. Stel: een leerling uit je klas verwondt een andere leerling met een passer in het oog, een leerlinge valt van de trap omdat deze stuk is, in de refter krijgt een leerling kokende soep over zich, een leerling ontsnapt uit de school en wordt omvergereden op straat, een leerling valt met zijn fiets op weg naar huis ... Je kan zo wel honderden voorbeelden bedenken.

In deze en de volgende module behandelen we, aan de hand van casussen, twee belangrijke onderwerpen:

1. De aansprakelijkheid bij een schoolongeval.

Hierbij bespreken we de verschillende soorten van aansprakelijkheid en leggen we uit wie er allemaal aansprakelijk kan worden gesteld bij een ongeval op school of schoolgerelateerde activiteiten zoals uitstappen, deelname aan SVS-activiteiten ...

We bespreken eveneens de verschillende aansprakelijkheden van alle mogelijke partijen. Dit kan gaan over de school, de leerkrachten, de leerling zelf, de ouders, de vrijwilligers, andere personen (bv. schoolbestuur, externen ...)

2. De ongevallenverzekering van de schoolpolis

Hierbij lichten we toe wie er kan beroep doen op de ongevallenverzekering van de schoolpolis en wat de ongevallenverzekering van de schoolpolis allemaal dekt of juist niet dekt.

Doelstellingen

- De verschillende soorten van aansprakelijkheid ontdekken aan de hand van casussen.
- Uitleggen wie er allemaal aansprakelijk kan gesteld worden bij een ongeval op school of bij een schoolgerelateerde activiteit.
- De verschillende gevallen ontdekken wanneer de ongevallenverzekering van toepassing is.

Inhoud

- De verschillende soorten van aansprakelijkheid.
- Wie kan aansprakelijk gesteld worden bij een ongeval op school?
- De ongevallenverzekering en schoolpolis.

Didactische werkvormen

- De lesstructuur, belangrijke concepten en gegevens worden door middel van een ppt-presentatie geprojecteerd. Cursisten ontvangen deze slides bij iedere les alsook interessante artikels.
- Aan de hand van vele casussen gaan de cursisten op zoek naar mogelijke oplossingen.
- Als didactische werkvormen hanteren we het onderwijsleergesprek, discussie, werken in kleine groepjes, coöperatieve werkvormen en zelfstandig werk.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Schoolmanagement en kwaliteitszorg in het onderwijs

Docent: de heer Eric Van Laere

4 contacturen

Situering

Kwaliteitszorg is uit het onderwijs niet meer weg te denken. De overheid biedt scholen immers een vrij grote autonomie om deze kwaliteitszorg op te nemen en uit te werken. Dit brengt mee dat *schoolmanagement* steeds belangrijker wordt. Daarom nemen we 'Schoolmanagement en kwaliteitszorg' als doorgaande lijn doorheen de zes modules van de KHIVO-opleiding en linken beide aspecten aan elk modulethema.

Binnen deze module gaan we in op *de verscheidenheid aan verwachtingen die de omgeving ten aanzien van de school formuleert*. Hoe kan de school hiermee in haar management omgaan en die DIVERSITEIT aan verwachtingen kwaliteitsvol invullen.

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in de verscheidenheid aan verwachtingen die de omgeving ten aanzien van de school formuleert.
- Inzicht verwerven in hoe de school op een kwaliteitsvolle manier aan die diversiteit aan verwachtingen kan antwoorden.

Inhoud

- Elementen van afstemming tussen school en omgeving
- Netwerkvorming
- Ideeën over strategisch management voeren
- Planmatige aanpak van belangrijke aspecten:
Exemplarisch: Talenbeleid: voorstelling van een concreet concept en plan.

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie. De leerstofelementen staan vermeld in de cursus.

De presentaties worden ter beschikking gesteld via de website www.dhosgent.be.

Er wordt verwezen naar relevante en recente literatuur.

Een concreet praktijkvoorbeeld wordt voorgesteld en kritisch bevraagd.

OMGAAN MET DIVERSITEIT

Schoolbeleid

Docent: de heer Danny De Smet

4 contacturen

Inhoud

- Het personeelsbeleid: enerzijds rekening houden met de visie en anderzijds met de talenten en competenties van de medewerkers.
- De evaluatieprocedure: van functiegesprek tot evaluatiegesprek in het belang van de talent- en competentieontwikkeling bij de medewerkers.
- Inspirerend coachen: de kunst van dynamisch en uitdagend communiceren

Doelstellingen

Kennen en inzien:

- Inzien hoe de schoolleider effectief rekening kan houden met de talenten en competenties van de medewerkers in functie van de schoolvisie.
- De verschillende stappen in de evaluatieprocedure kunnen onderscheiden: functiegesprek, klasbezoek, coaching, functioneringsgesprek, evaluatiegesprek.
- De specifieke functies van de verschillende stappen in het evaluatieproces kennen.
- Inzien dat de evaluatieprocedure een positief effect kan hebben op de talent- en competentieontwikkeling van de medewerkers.
- De belangrijkste vaardigheden bij het efficiënt coachen kunnen onderscheiden.
- De structuur van een goed coachingsgesprek kennen.

Kunnen en doen:

- De persoonlijke talenten en competenties kunnen koppelen aan de schoolvisie.
- Persoonlijke talenten en competenties versterken in functie van de schoolvisie
- Coachingsvaardigheden kunnen toepassen zowel op klas- als op schoolniveau.
- Parallellen ontdekken tussen de aanpak op klasniveau en het beleid op schoolniveau.

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een powerpointpresentatie. Hand-outs worden ter beschikking gesteld. Bijkomende informatiebronnen worden aangereikt voor verdere verdieping.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Start van het academiejaar

- De eerste les van de module 'SAMEN SCHOOL MAKEN' start op 9 september 2017 om 8.45 uur.
- Voor **alle nieuwe cursisten en leerkrachten die een inschrijving overwegen** wordt op **woensdag 6 september 2017 een (tweede) informatiemoment** voorzien. Hierin wordt tevens grondig ingegaan op de Persoonlijk Geïntegreerde Evaluatie (PGE). Dit gaat van start om **15 uur** en heeft plaats in het leslokaal Edugo Campus De Toren, Sint-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker.
- **Lesplaats:** Edugo-Campus De Toren, St.-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker.
- Het **totale inschrijvingsgeld** voor dit academiejaar bedraagt € 400 (inclusief handboeken, syllabi, deelname aan de 'open lezingen' en de extramurale activiteit), bij voorkeur vooraf te betalen op rekening BE66 8903 9407 3443 van het Instituut. **Dit inschrijvingsgeld kan geheel of gedeeltelijk uit het nascholingsbudget van de school betaald worden. U ontvangt een bewijs van inschrijving en betaling.**
- Wie inschrijft voor één of meerdere vakken betaalt € 12 per contactuur.
- **Opleidingscheques:** De regelgeving in verband met opleidingscheques is in 2017-2018 niet meer van toepassing voor de opleiding hogere opvoedkundige studies.
- **De evaluatie** van de eerste module heeft plaats op zaterdag 20 januari 2018 en wordt opgevat als een persoonlijke geïntegreerde evaluatie (=PGE). Iedere cursist werkt een persoonlijke nota uit waarin beschreven wordt hoe en waar de eigen verschillende beroepscompetenties (inzichten, kennis, vaardigheden, attitudes) doorheen de module geëvolueerd zijn of kansen tot persoonlijke ontwikkeling geboden hebben.

Belangrijk hierbij is dat aangetoond wordt dat er een leereffect (proces) plaats vond als gevolg waarvan de deskundigheid in de eigen beroepssituatie toegenomen is.

De evaluatie is *geïntegreerd*, wat verwijst naar het vakoverschrijdend karakter van de evaluatie. De afzonderlijke vakken worden niet langer geëxamineerd, maar wel wordt op basis van de beschrijving van de cursist gemeten (gewaardeerd) in welke mate de geboden leeransen geleid hebben tot een meer gefundeerde kijk op de eigen professionele situatie/organisatie, een verbetering van de persoonlijke praxis,...

Lessenrooster 2017-2018

Data	8.45u. tot 10.25u.	10.40u. tot 12.20u.
9 SEPTEMBER	INLEIDING MODULETHEMA	SCHOOLMANAGEMENT & KWALITEITSZORG/ SAMENS SCHOOL MAKEN
16 SEPTEMBER	SCHOOLMANAGEMENT & KWALITEITSZORG/ SAMEN SCHOOL MAKEN	FILOSOFIE
23 SEPTEMBER	SCHOOLWETGEVING	FILOSOFIE
30 SEPTEMBER	SCHOOLWETGEVING	FILOSOFIE
	AANSPRAKELIJKHEID	
Dinsdagavond 3 oktober	OPEN LEZING	
7 OKTOBER	LKR. EN LLN. ALS PARTNERS	EIGENTIJDSE KLEUTERSCHOOL
14 OKTOBER	LKR. EN LLN. ALS PARTNERS	EIGENTIJDSE KLEUTERSCHOOL
21 OKTOBER	EIGENTIJDSE KLEUTERSCHOOL	EIGENTIJDSE KLEUTERSCHOOL
	Middag en Namiddag Collegiaal middagmaal (broodjesmaaltijd) en interactie EIGENTIJDSE KLEUTERSCHOOL: klasbezoeken en bespreking	
28 OKTOBER	LKR. EN LLN. ALS PARTNERS	SCHOOLBELEID
Herfstvakantie van ma 30 oktober tot zondag 5 november		
18 NOVEMBER	SCHOOLBELEID	INTEGRALE JEUGDHULP
25 NOVEMBER	SCHOOLBELEID	INTEGRALE JEUGDHULP
2 DECEMBER	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	OUDERS ALS PARTNERS
9 DECEMBER	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	OUDERS ALS PARTNERS
16 DECEMBER	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	OUDERS ALS PARTNERS
20 JANUARI 2018	PERSOONLIJK GEINTEGREERDE EVALUATIE (PGE)	

Module : OMGAAN MET VERSCHEIDENHEID		
Data	8.45u. tot 10.25u.	10.40u. tot 12.20u.
13 JANUARI 2018	INTRODUCTIE VAN HET MODULETHEMA	KRACHTIGE LEEROMGEVING
27 JANUARI	ONTW. IN VERSCHEIDENHEID	KRACHTIGE LEEROMGEVING
3 FEBRUARI	ONTW. IN VERSCHEIDENHEID	KRACHTIGE LEEROMGEVING
10 FEBRUARI	ONTW. IN VERSCHEIDENHEID	KRACHTIGE LEEROMGEVING
KROKUSVAKANTIE VAN ma.12- zo 18 FEBRUARI 2018		
24 FEBRUARI	SCHOOLBELEID	KRACHTIGE LEEROMGEVING
3 MAART	BEWEGINGSOPV.	KRACHTIGE LEEROMGEVING
10 MAART	BEWEGINGSOPV.	FILOSOFIE
17 MAART	BEWEGINGSOPV.	FILOSOFIE
24 MAART	SCHOOLBELEID	FILOSOFIE
DONDERDAG 29 MAART	OPEN LEZING S AVONDS 18.30 uur tot 21.30 uur. Dirk Geldof met als onderwerp "Superdiversiteit" Docent Faculteit Ontwerpwetenschappen Universiteit Antwerpen Lector en Onderzoeker Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, Odisee Lector 'Diversiteit, armoede & stad' Opleiding Sociaal Werk, Karel de Grote-Hogeschool	
PAASVAKANTIE VAN za. 31 MAART TOT ma 16 APRIL 2018		
21 APRIL	SCHOOLMANAGEMENT & KWALITEITZORG	FRANS
28 APRIL	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	FRANS
5 MEI	SCHOOLWETGEVING	FRANS
12 MEI	GEEN LESDAG GEZIEN HEMELVAARTVERLOF VAN 10-13 MEI	
19 MEI (zaterdag voor pinksteren)	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	SCHOOL MANAGEMENT & KWALITEITZORG
26 MEI	HISTORISCHE PEDAGOGIEK	SCHOOLWETGEVING
		Diff.: AANSPAKELIJKHEID
VAN 26 MEI TOT 15 JUNI: DRIE weken voorbereiding pge		
TEN LAATSTE VRIJDAG 15 PGE DOORMAILEN EN 15 JUNI VERZENDEN 1 WEEK VOOR DE JURY		
23 JUNI	PGE	
ZATERDAG 30 JUNI	PROCLAMATIE	

De Raad van Bestuur

De leden van de Raad van Bestuur zijn beroepsactief in verschillende geledingen van het onderwijs: in de pedagogische begeleiding of in de onderwijs- of de godsdienstinspectie, als lid van een schoolbestuur of als schooldirecteur. Ze zijn allen nauw betrokken bij de organisatie en de inhoud van het Katholiek Hoger Instituut voor Opvoedkunde. Sommige zijn ook docent.

Een **Adviesraad**, waarin minstens 6 cursisten (twee per cursusjaar) en leden van de Raad van Bestuur zetelen vergadert tweemaal per jaar om de organisatie en de inhoud van de Dhos cursus te bespreken en verbeterpunten voor te stellen.

Je kan elk lid van de Raad van bestuur persoonlijk contacteren **voor bijkomende inlichtingen of voor inschrijving**.

- Eric Van Laere, voorzitter, Stationsstraat 40, 9080 Lochristi
Tel. 09 355 12 49 – eric.vanlaere@dhosgent.be
- Henk De Reviere, secretaris, Bellemstraat 84, 9880 Aalter
Tel. 09 374 79 69 - henk.dereviere@katholiekonderwijs.vlaanderen
- Hein Van Renterghem, rector, Holstraat 39, 1840 Londerzeel
Tel. 052 34 01 97
- Katrien De Roo, organisator PGE, Vinktse binnenweg 6, 8700 Kanegem-Tielt
Tel. 051 68 93 09 - katrien.de.roo@umail.be
- Danny De Smet, Beelbroekhof 14, 9040 Sint – Amandsberg
Tel. 09 356 79 11- de.smet.danny1@skynet.be
- Tine Uvin, Leo De Bethunelaan 38, 9300 Aalst
Tel. 0495 5027 63 - tineuvin@skynet.be
- Kathleen Pisman, Molenstraat 17, 9940 Ertvelde
Tel. 09 344 85 78 – kathleen.pisman@katholiekonderwijs.vlaanderen
- Piet Bauters, Beukendreef 11, 9770 Kruishoutem
Tel. 09 383 53 98 piet.bauters@scarlet.be
- Géry De Munter, Oosthoek 99, 9968 Oosteeklo
Tel. 0485 75 77 78 - g.demunter@telenet.be
- Yves Van Moorlegghem, Koning-Albertlaan 38E, Lochristi
Tel. 0487 22 67 22 - yves.vanmoorlegghem@skynet.be

Je vindt ook alle informatie en inschrijvingsformulier op onze webpagina: www.dhosgent.be.

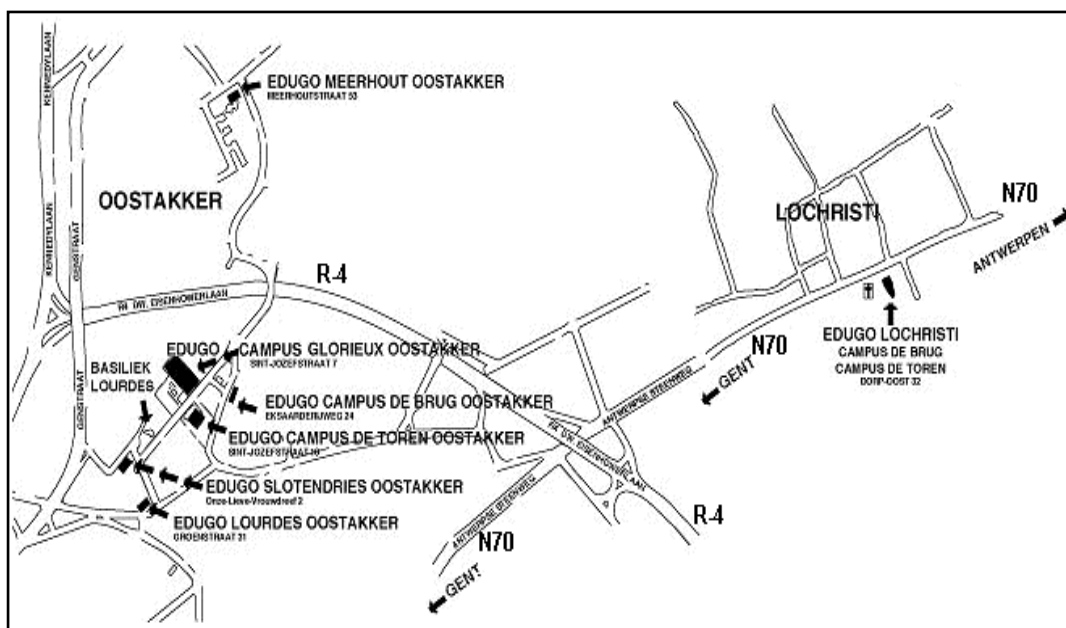
Inschrijvingen

Wil de inschrijvingsstrook (zie volgende pagina) volledig en correct invullen en meebrengen naar de informatiesessie of sturen aan Eric Van Laere, voorzitter, Stationsstraat 40 te 9080 Lochristi. Mailen kan naar eric.vanlaere@dhosgent.be

Gireren doe je op het rekeningnummer: BE66 8903 9407 3443 op naam van Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde, St.-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker, met vermelding van je volledige naam.

Ligingsplan

Het leslokaal van het KHIVO bevindt zich in de school Edugo, Camus DE TOREN, Sint Jozefstraat 10 te Oostakker.

VANUIT ANTWERPEN (E 17)

Dichtbij Gent neem je de afrit **ZELZATE** en volg je Gent-Zeehaven (R 4).
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent (naar links).
Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan.
Nu ben je in de Groenstraat. Aan de rotonde blijf je rechts volgen.
Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT).
Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat. Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

VANUIT BRUSSEL E 40

Kies afrit **MERELBEKE** (R4- richting Zelzate)
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent (naar links).
Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan.
Nu ben je in de Groenstraat. Aan de rotonde blijf je rechts volgen.
Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT).
Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat. Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

VANUIT OOSTENDE E 40 EN KORTRIJK E 17

Volg richting **ANTWERPEN** (E17).
Neem afrit **ZELZATE** (R4) en blijf links volgen.
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent. Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan: Groenstraat.
Aan de rotonde blijf je rechts volgen. Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT). Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat. Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

✂-----**INSCHRIJVINGSSTROOK**-----

Wil de inschrijvingsstrook volledig en correct invullen en hetzij via e-mail (eric.vanlaere@dhosgent.be) of onder gesloten omslag sturen naar: Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde vzw, p/a Eric Van Laere, Stationsstraat 40, 9080 Lochristi

Naam en voornaam :

Privé-adres :

Privé e-mailadres :

Functie in de school :

Naam van de school / instelling :

Adres :

.....

E-mailadres van de school:

Schrijft in voor de cursus 2017-2018 en maakt het bedrag van € 400 (*) (**) over op de rekening van het Katholiek Hoger Instituut voor Opvoedkundige Studiën (KHIVO) vzw. BE66 8903 9407 3443.

Datum :

Handtekening :

** Je kan ook kiezen voor betaling per module of € 200 (september) en € 200 (januari)*

*** Wie inschrijft voor één of enkele vakken, betaalt € 12 per contactuur.*